

Sammanfattning av länsstyrelsens referensgrupp om Biologisk mångfald 2020

Deltagare:

Brita Broberg (Naturskyddsföreningen), Linda Hassel (LST), Jan-Erik Harrysson (Södra), Monica Johansson (Nässjö kommun), Simon Jonegård (LRF), Anne Andersson (Trafikverket), Helen Bjurulf (Jönköpings kommun), Ola Lundmark (RJL), Sandra Westerström (SKS), Henrick Blank (LST), Magnus Apelqvist (ÖVB), Caroline Jarlback (LST)

Fokus detta år var GI och markägare.

Varför är GI bra för markvärde och äganderätt? Innebär GI alltid tilltalande natur och vill markägaren ha besök?

- Mer resilienta ekosystem

Predatorer – skadeinsekter, Jaktvärde, Smart produktion, Förvaltarintresse

- Smart hänsyn – landskapsperspektiv

Ledningsgator och vägrenar kan bli bra kanaler för GI

- Varumärke

En gård i en vacker natur är lättare att sälja eller hyra ut, Turistiska värden, Ett mer tilltalande landskap, Estetiska och sociala värden i den boendenära miljön, Ökar attraktiviteten för att bo/vistas på landsbygden

Markägare som målgrupp behöver delas upp mer, det finns stora variationer med vad man vill med sin mark och olika ägandeskap – exempelvis privata markägare och kommuner som har ett ansvar gentemot samhället. Använda brukarperspektiv istället för markägarperspektiv för ökad representativitet.

Fokusera på potentialen att biologisk mångfald kan stärka äganderätten istället, finns risk med att måla upp konflikt mellan ägande och biologisk mångfald. Hur får vi markägare att tänka så?

Behöver ske kommunikation innan åtgärder görs – ha långsiktigt tänk från början. Viktigt att förmedla delaktighet, att markägaren är en del i något långsiktigt (tagit över från tidigare brukare och lämnar kvar till kommande generationer). Omfattande arbete med dialog – kanbehöva ske på lokal nivå med enskilda markägare för att nå verkstad, svårt med regionalt uppdrag.

Hur kan GI försvåra äganderätten/sänka markvärdet? Vad är nästa steg?

- Okunskap
- Rädsla
- Kan GI bli ett intrång?
- Svårt att förhålla sig till olika beslut som tagits över tid

- Intrångsersättning tar bort ekonomisk avkastning på skog på sikt
- GI kan upplevas som restriktion för den enskilde
- Naturvärde (GI) påverkar risk/möjlighet för exploatering

Kommunikation med olika intressenter och utbildning av markägare viktigt. De som kommunicerar behöver även utbildning i brukarens perspektiv för att få förståelse. Från markägarhåll finns brist på förtroende för begrepp som GI och rädsla för intrång, att det kan leda till mer. Länsstyrelsen behöver vara tydlig med att kommunicera vad man vill, vart det ska leda och hur det kopplar till annat. Viktigt med tydlig process för markägarna.

Bra med infoträffar för markägare, många vill ta till sig kunskap. Träffar är bra för att få till en dialog och delaktighet, kunna reda ut vad det innebär för enskilda och i landskapsperspektiv (snarare än envägskommunikation). Syftet med GI är ju inte skydd, utan att ha en hållbar markanvändning - "GI innebär inte mer naturvård, utan bättre naturvård".

Behöver inte innebära ökade kostnader, utan kan ju till och med bli billigare med mindre arbetsinsats. Behöver kommunicera att det ofta främst är skötseln som förändras.

Länsstyrelsen ska samordna, men kan inte ordna GI själva – snarare andra aktörer som kan verka mer konkret ute i landskapet.

Så här går vi vidare

Nässjö kommun: Fortsätter att uppmärksamma planerare och exploatörer om att vi ska bevara eller öka den biologiska mångfalden i staden.

Naturbruksgymnasiet Tenhult och Region Jönköpings län: Som markägare och dessutom offentlig så måste vi föregå med gott exempel. Vi har ju också en påverkans/utbildningsmöjlighet i skolan till några av framtidens markägare.

Delta i olika projekt som gynnar den biologiska mångfalden.

LRF: Löpande dialog med andra aktörer, vi driver även flera projekt (Lövsuccé, Viltbete, Skogens Mångbruk) där GI kan behöva kopplas in. Nya CAP är oerhört viktig för detta btw...

Naturskyddsföreningen: Skötsel av slättermarker, LONA/Pollinering, Våtmarksprojekt m.m.

Informationsverksamhet för barn och vuxna.

Länsstyrelsen: integrera GI i andra verksamheter, tillgängliggöra och förklara. Skapa och visa goda exempel, kommunicera (med allt vad det innebär) etc.

Jönköpings kommun: i detaljplaneringen, ekosystemtjänstanalys, skötsel/förvaltning mer ängar, friluftsliv, nya naturreservat användande av underlag

Skogsstyrelsen: rådgivningar, intern utbildning om GI för ökad kunskapsförmedling, fortsatt samverkan.

Trafikverket: Trafikverket fortsätter med artrika vägkanter, alléskötsel, grodåtgärder osv i det befintliga systemet - GI-modellen en bra grund för samverkan. Vid ny- och ombyggnad tas hänsyn ur ett landskapsperspektiv inte "bara" skyddade områden.

GI på fastighetsnivå

Projektet fortsätter även under nästa år. En modellering ska visa hur skogen kan se ut i framtiden, inklusive ekonomiska aspekter – blir ett bra exempel på biologisk mångfald och lönsamhet. Slutresultatet kommer att kommuniceras i någon form till samverkansrådet.

Miljöövervakning – Yvonne Liliegren (LST)

Yvonne berättar om Länsstyrelsens arbete med miljöövervakning.

Läs gärna miljöövervakningsutredningen för mer information.

I det regionala miljöövervakningsprogrammet finns 8 programområden med flera delprogram och undersökningar. Ett förslag på revidering av programmet har lämnats till Naturvårdsverket, men det sker ingen extern förankring då det inte innebär några större förändringar. Vill man läsa programförslaget får man gärna höra av sig till Yvonne.

Mycket av verksamheten försöker samordnas och samfinansieras med annat som pågår, finns stor potential till samverkan mellan aktörer.

Dagfjärilsövervakningen har tagits bort då det inte finns tillräckligt med inventerare regionalt och budgeten är snäv. Kan hända att den plockas in igen framöver, samverkan med svensk dagfjärilsövervakning är en väg framåt.

Miljöövervakningen fungerar inte som återkoppling, utan kan snarare motivera markägare att jobba mer med vissa delar. Miljöövervakningen kopplar till uppföljningen av miljömål både nationellt och regionalt för att visa på effekten av åtgärder.

Hur kan samverkansrådet få in miljöövervakning i sina respektive verksamheter? Vi tittar vidare på programområde Landskap samt Skog vid något tillfälle i gruppen.

Invasiva främmande arter – Linda Griffiths (LST)

Linda berättar om Länsstyrelsens arbete med invasiva främmande arter. I länet finns sju arter som är med på EU:s lista över invasiva främmande arter. Artdatabanken håller på att ta fram en nationell riskklassificerad lista över fler arter i Sverige, men det är oklart vilka regler som kommer att gälla. Rapportera gärna invasiva arter på invasivaarter.nu.

I reservaten har inventeringar över förekomst av invasiva arter gjorts i sommar av Länsstyrelsen och viss bekämpning genomförs redan.

Rådet vill gärna fördjupa sig mer i ämnet framöver.

Kontrollstation och åtgärds genomgång

Södra: Återkopplar via mejl.

LRF: Projekt med viltstammar i balans är igång, ingen revidering krävs.

SKS: Är igång med flera åtgärder, bland annat genom Mera tall-projekt, har även möten med ÄFO för samverkan. Genomför kostnadsfria rådgivningar för hyggesfritt skogsbruk. Arbetar med 22 och 23 via NOKÅS. Är även med och samarbetar kring friluftslivets år. Jobbar mycket genom skogen i skolan.

RJL: Återkopplar via mejl.

Trafikverket: Kan ev koppla på åtgärden Viltstammar i balans.

Östra vätterbranterna: Har kommit halvvägs, men fortsätter under nästa år. Projektet förlängs till 2022. Vissa fastigheter är klara.

Kommunen/Jönköping: Arbetar med frihuggning, sociala värden och medborgardialog. Ska starta igång arbetet med vandringshinder, inte helt igång ännu.

Kommun/Nässjö: Informerar om allemansrätt via naturskola. Har kommit igång med en del, men vissa saker går lite trögt, försöker ligga på.

Brita Broberg

Naturskyddsföreningen i Mullsjö